

2024. február 28-29. között Utrechtben sikeresen lezajlott a JA ImpleMENTAL közös fellépés “Fenntarthatóság, egészségügyi szakpolitika és jogalkotás: közösségi alapú mentálhigiénés szolgáltatások” c. workshopja

A Trimbos Institute és az Egészségügyi Világszervezet (WHO) közös szervezésében 2024. február 28-29. között a hollandiai Utrechtben került sor az első fenntarthatósági workshopra, amelyre a JA ImpleMENTAL keretében a „Mentális Egészségügyi Reform Belgiumban” legjobb gyakorlatot adaptáló országok, a közös fellépés delegált Tagállami Szakpolitikai Bizottságának (MSPC) és az Érdekeltek Felek Fórumának tagjai kaptak meghívást.

A hibrid rendezvényen, amely a mentális egészségügyi ellátórendszer átalakításának szükségességét és a hálózatfejlesztés elősegítését célozta, közel 100 fő vett részt személyesen, vagy online. A két napos workshop a mentális egészségügyi szolgáltatások fejlesztésére összpontosítva fórumot kívánt biztosítani a közös gondolkodásra és annak megvitatására, hogy miért fontosak és miként valósíthatók meg a rövid és hosszú távra tervezett mentális egészségügyi reformok a jövőben. A rendezvény két témakör köré szerveződött:

- A közösségi alapú gondozás alapelvei: A felgyógyulásra irányuló módszertan és az ágazatközi együttműködés fenntarthatósága
- A WHO európai szervezetének útmutatója a mentális egészségre vonatkozó szakpolitikai és jogszabályalkotási irányelvekről

Az első napot Bernard Jacob and José Miguel Caldas de Almeida vendégelőadók nyitották meg (mindketten tanácsadói a mentális egészségügyi szolgáltatások reformjára vonatkozó belga legjobb gyakorlat kiválasztott elemeinek átadásáért és a pilot végrehajtásáért felelős WP5 munkacsoportnak). Prezentációjukban azt járták körül, miként lehet a fenntarthatóság fogalmát megragadni a közösségi

mentális egészségügy vonatkozásában, továbbá mit kellene ennek magában foglalnia és milyen következtetések vonhatók le a múltbeli tapasztalatokból.

Bernard Jacob kitért az igazságszolgáltatással és az oktatással történő ágazatközi együttműködés kialakítására, és olyan innovatív finanszírozási modelleket mutatott be, amelyek inkább hálózatokat, mint szolgáltatásokat támogatnak. Hangsúlyozta, hogy a nemzetközi együttműködés elengedhetetlen a közösségi mentális egészségügyi ellátórendszerek fenntarthatóságához.

José Miguel Caldas de Almeida mindezt tovább árnyalta azzal, hogy kitért a közösségi mentális egészségügyi reform fenntarthatóságát elősegítő és akadályozó tényezőkre. Ajánlásai többek között az alábbiakat tartalmazták: konszenzus kialakítása az érdekelt felek között, a szolgáltatások felhasználói és a családtagjaik részvételének támogatása, a bizonyítékokon alapuló reform alátámasztásához kutatási kapacitás hozzárendelése, vezetői készségek a különböző szinteken, valamint a hatékony szakpolitikai végrehajtás érdekében a kapacitásépítés kiterjesztése a tagállami egészségügyi minisztériumokra.

A belga mentális egészségügyi reformot végrehajtó projektpartnerek a fentiekben felsorolt meglátások felhasználásával kísérelték meg a fenntarthatóság fogalmát kidolgozni, amelyek kiterjedtek többek között az alábbi területekre:

- Pénzügyi és strukturális fenntarthatóság
- Együttműködésen alapuló és integrált szolgáltatások
- Felhasználóközpontú és hozzáférhető ellátás
- Hosszú távú elkötelezettség és holisztikus megközelítés
- Betegközpontú és időben hozzáférhető szolgáltatások

Raluca Nica és René Keet betekintést nyújtottak a politikai elkötelezettséget biztosítani képes stratégiákba, továbbá kiemelték a hűségskála használatát (az F-ACT-t mint vezető példa alkalmazását) a közösségi alapú mentálhigiénés szolgáltatásoknál, ami nemcsak hasznos, hanem szinte elengedhetetlen is a fenntarthatóság szempontjából. A fenti témaköröket a résztvevők kisebb csoportokban vitatták meg, azzal a céllal, hogy megismerjék a különböző országokban alkalmazott gyakorlatokat, és azonosítani tudják az átvételre ajánlott eljárásokat. (Például Spanyolországban az alulról felfelé irányuló megközelítéseket tartják hasznosnak a szakpolitikai stratégiák kialakítása során, míg Görögországban a felülről lefelé irányuló megközelítés bizonyult igen hatékonynak ezen a téren). Ami a hűséget illeti, egy olyan reflexív megközelítés alkalmazását javasolták, amely lehetővé teszi az eredeti elvek alkalmazását, de egyúttal reagálni képes az adott helyi rendszer környezetére és az átalakítások során megszerzett tanulságokra is.

Az első napot a Semmelweis Egyetem Egészségügyi Menedzserképző Központja munkatársainak interaktív előadása zárta, akik egy fiktív esettanulmányt mutattak be arról, hogy miért és miként lehet szakpolitikai párbeszédet szervezni. Hangsúlyozták a szakpolitikai párbeszéd, mint eszköz használatát a közösségi mentálhigiénés ellátások fenntarthatóságának biztosítására. A résztvevők feltérképezték, hogy kiket kellene és lehetne meghívni egy ilyen fórumra, és azonosították, hogy a szakpolitikai párbeszéd mely témáit és konkrét céljait kellene megvitatniuk saját országaik viszonylatában. A JA ImpleMENTAL keretében hamarosan elérhető lesz egy szakpolitikai párbeszédre vonatkozó útmutató, amelynek kidolgozása már folyamatban van.

A rendezvény második napja lehetőséget adott arra, hogy a résztvevők egy workshop keretében elmélyedjenek a WHO-nak a mentális egészségügyi politikára és stratégiai cselekvési tervekre vonatkozó, jelenleg kidolgozás alatt lévő irányelveiben. A bemutatott útmutató célja, hogy integrálja a társadalmi és strukturális meghatározó tényezőket az emberi jogokon alapuló megközelítéssel.

A teljesség igénye nélkül, a megvitatott témakörök közül a legfontosabbak voltak: a mentális egészségügyi ágazat hozzájárulása a mentális egészséget és jólétet befolyásoló strukturális és társadalmi meghatározó tényezőkhöz és a társadalom egészét érintő kérdésekhez; személyközpontú, felépülésre fókuszáló és jogalapú értékelés; beavatkozások és támogatás; szolgáltatás-szervezés és -fejlesztés; vezetés, irányítás és egyéb megvalósítást elősegítő tényezők. A tervezett útmutató tartalmaz egy ellenőrző listát is, amely segít az országoknak felmérni, hogy jogszabályaik összhangban vannak-e a WHO megközelítéseivel. A workshop hozzájárult a WHO útmutató továbbfejlesztéséhez, mivel a résztvevőktől most összegyűjtött legfontosabb észrevételek beépítésre kerülnek majd a kidolgozás alatt lévő dokumentumba.

A második nap az Enik Recovery College-ban tett inspiráló helyszíni látogatással zárult, amely a résztvevőknek gyakorlati betekintést nyújtott egy 100 százalékban az érintettek által vezetett közösségi alapú, rehabilitációs ellátásban dolgozók képzését szolgáló főiskola működésébe. Ton Verspoor és Martijn Kole mutatták be a képzési intézményt, hangsúlyozva: "Igyekszünk megóvni a növekedéshez szükséges légkört a kirekesztés és elkülönítés mentes környezet biztosításával, ahol mindenkit szívesen látunk". A vendéglátók részletesen ismertették hogyan szerezték meg az önkormányzati támogatást az Enik Recovery College finanszírozására, különös tekintettel az intézmény által kínált újfajta támogatási és képzési módszertanra.

A JA ImpleMENTAL programról:

A projektben 21 EU/EGT-ország illetékes hatóságainak 39 szervezete működik közre. A közös fellépés támogatja őket abban, hogy helyi mentálhigiénés hálózatokat hozzanak létre, és így erősítsék a prevenciósi ellátási szolgáltatások közösségi alapú, ágazatokon átívelő nyújtását a fenntartható és minőségi ellátáshoz történő hozzáférés javítása érdekében.

A JA ImpleMENTAL az EU közegészségügyi legjobb gyakorlatok portáljának gyűjteményéből kiválasztásra került két bevált gyakorlat átadására és végrehajtására összpontosít:

(1) „**A Mentális Egészségügy Reform Belgiumban**”, mint legjobb gyakorlat az intézménytelenítés elvén alapul és elsődlegesen az intézményi ellátásról a közösségi alapú ellátásra való áttérést célozza, hogy javítsa a mentális betegségek kezelésében elérhető eredményeket, hozzájáruljon az életminőség növeléséhez, valamint elkerülje a szükségtelen kórházi felvételeket.

(2) **Az öngyilkosság megelőzése Ausztriában „SUPRA”** egy többszintű öngyilkosság-megelőzési stratégia, amely integrálja az egyetemes, a szelektív és a javallott megelőzési beavatkozásokat és ezeket a helyi végrehajtási kontextusra, valamint a meglévő erőforrásokra és kezdeményezésekre alapozva építi fel. A JA ImpleMENTAL tevékenységei erőteljesen támogatják a mentális egészség átfogó megközelítéséről szóló új Európai Bizottsági közleményt, amelynek célja, hogy a mentális egészséget a testi egészséggel egyenrangúvá tegye, és a mentális egészséggel kapcsolatos kérdések ágazatközi megközelítését biztosítsa.

A JA ImpleMENTAL elkötelezett a mentális problémákkal és betegségekkel élő emberek életminőségének javítása mellett, tevékenységeit valamennyi érintett fél bevonásával fejti ki.

További információk a JA ImpleMENTAL projektről: <https://ja-implimental.eu/> [OKFO-Implemental](#)

A JA ImpleMENTAL közös fellépés az Európai Unió finanszírozásával valósul meg. A cikkben kifejtett nézetek és vélemények azonban kizárólag a szerző(k) sajátjai, és nem feltétlenül tükrözik az Európai Unió vagy az Európai Egészségügyi és Digitális Végrehajtó Ügynökség (HADEA) véleményét. Így ezekért sem az Európai Unió, sem a támogatást nyújtó hatóság nem tehető felelőssé.